

OBSAH

Předmluva k 1. vydání	15
Předmluva k 2. vydání	17
1. kapitola – Pracovní právo, pojem, předmět a pojetí	19
1.1 Pojem	19
1.2 Pojetí pracovního práva	20
1.3 Předmět pracovního práva	22
1.4 Zasazení do systému práva	25
1.5 Základní zásady	30
1.5.1 Zásada autonomie vůle	31
1.5.2 Smluvní princip „co není zakázáno, je dovoleno“	31
1.5.3 Zásady pracovního práva	33
1.5.3.1 Zákaz nucené práce	34
1.5.3.2 Zvláštní zákonná ochrana postavení zaměstnance	34
1.5.3.3 Uspokojivé a bezpečné pracovní podmínky	35
1.5.3.4 Rovné zacházení a zákaz diskriminace	36
1.5.3.5 Spravedlivé odměňování	37
1.5.3.6 Jednání v souladu se zájmy zaměstnavatele	37
1.6 Moderní trendy pracovního práva – flexicurita	38
2. kapitola – Vývoj pracovního práva	41
2.1 Počátky pracovního zákonodárství u nás – do 19. století (římské právo, hornické právo, cechovní a čelední předpisy)	41
2.1.1 Římské právo, hornické právo	41
2.1.2 Cechovní a čelední předpisy – 13. až 18. století	42
2.2 Ochranné zákonodárství – 19. a první polovina 20. století	44
2.2.1 Všeobecný zákoník občanský	44
2.2.2 Druhá polovina 19. století a počátek 20. století	45
2.2.3 Období 1918–1945	46
2.3 První zákoník práce	48
2.3.1 Období 1945–1965	48
2.3.2 První zákoník práce – charakteristika, novelizace	49
2.3.3 Období 1989–2000	53
2.3.4 Harmonizace s právem ES	54

2.4	Nový zákoník práce	56
2.4.1	Příprava nového zákoníku práce	56
2.4.2	Charakteristika nového zákoníku práce	60
2.4.3	Nález Ústavního soudu	61
2.4.4	Novelizace nového zákoníku práce	62
3.	kapitola – Pracovněprávní vztahy	
	a pracovněprávní skutečnosti	69
3.1	Pracovněprávní vztahy	69
3.1.1	Úvodní výklady	69
3.1.2	Subjekty individuálních pracovněprávních vztahů	72
3.1.3	Předmět individuálních pracovněprávních vztahů	74
3.1.4	Obsah individuálních pracovněprávních vztahů	75
	3.1.4.1 Základní práva a povinnosti	75
	3.1.4.2 Zajištění dluhu	77
3.2	Právní skutečnosti v pracovním právu	77
3.2.1	Právní jednání	78
	3.2.1.1 Pojem právního jednání	78
	3.2.1.2 Adhezní smlouvy	79
	3.2.1.3 Odstoupení od smlouvy	81
	3.2.1.4 Započtení	82
	3.2.1.5 Vady právního jednání	83
3.2.2	Čas jako právní událost	88
	3.2.2.1 Lhůty a doby	89
	3.2.2.2 Počítání času	89
	3.2.2.3 Promlčení	91
	3.2.2.4 Prekluze	92
3.3	Volba práva	92
4.	kapitola – Prameny pracovního práva	95
4.1	Pojem a význam pramenů práva	95
4.2	Druhy pramenů českého pracovního práva	97
4.2.1	Pracovněprávní předpisy (normativní právní akty)	98
	4.2.1.1 Ústavní zákony	98
	4.2.1.2 Zákony	99
	4.2.1.3 Podzákoné právní předpisy	101
4.3	Kolektivní smlouvy a vnitropodnikové normativní akty	102
4.4	Prameny evropského unijního práva	103
4.5	Mezinárodní smlouvy	106

4.6	Nálezy Ústavního soudu ČR.....	111
4.7	Obecné pracovněprávní zásady a právní principy.....	113
4.8	Ustálená rozhodovací praxe (konstantní judikatura)	113
4.9	Závěry právní vědy (doktríny)	115
5.	kapitola – Pracovní právo v mezinárodních souvislostech.....	118
5.1	Organizace spojených národů	119
5.2	Mezinárodní organizace práce	120
5.2.1	Organizace a činnost MOP	121
5.2.2	Dokumenty MOP.....	122
5.3	Rada Evropy	123
5.4	Evropská unie	125
5.4.1	Vznik a vývoj Evropské unie.....	125
5.4.2	Orgány Evropské unie	126
5.4.3	Právní předpisy Evropské unie, primární a sekundární právo	127
5.4.4	Sociální politika Evropské unie a její vliv na pracovní podmínky.....	129
6.	kapitola – Pracovní poměr, jeho vymezení a vznik	131
6.1	Obecně	131
6.2	Způsoby vzniku pracovního poměru	131
6.3	Postup před vznikem pracovního poměru	132
6.4	Poskytování údajů před vznikem pracovního poměru	135
6.4.1	Pracovní smlouva	137
6.5	Vznik pracovního poměru jmenováním.....	143
6.6	Zkušební doba	146
6.7	Pracovní poměr na dobu určitou	147
6.8	Konkurenční doložka a konkurenční jednání během trvání pracovního poměru	150
7.	kapitola – Změna pracovního poměru	154
7.1	Nejčastější změny obsahu pracovního poměru.....	156
7.1.1	Změna místa výkonu práce.....	156
7.1.2	Změna sjednaného druhu práce.....	164
7.2	Návrat do práce.....	169
7.3	Vysílání zaměstnanců z České republiky do zahraničí	170
7.3.1	Evropská úprava vyslání	171
7.3.2	Vysílání zaměstnance do zahraničí v českém právu	172

7.3.3	Vysílání zaměstnance z jiného členského státu EU do České republiky	174
8.	kapitola – Přejchod práv a povinností z pracovněprávních vztahů	175
8.1	K pojmu přechod práv a povinností	175
8.2	Východiska právní úpravy přechodu práv a povinností	175
8.3	Přejchod práv a povinností v právu EU	176
8.4	Přejchod práv a povinností podle českého práva	177
8.4.1	Základní pravidla přechodu práv a povinností v české právní úpravě	179
8.4.2	Problematické aspekty české právní úpravy přejchodu práv a povinností vhodné k novelizaci.	184
9.	kapitola – Skončení pracovního poměru	186
9.1	Právní titul ke skončení pracovního poměru	188
9.2	Smrt	189
9.3	Rozhodnutí	189
9.4	Uplynutí doby	190
9.5	Dohoda	191
9.6	Výpověď	191
9.6.1	Výpovědní doba	193
9.6.2	Výpovědní důvody	195
9.6.2.1	Organizační důvody	195
9.6.2.2	Zdravotní důvody	196
9.6.3	Ochrana před výpovědi	200
9.7	Zrušení ve zkušební době	202
9.8	Okamžité zrušení pracovního poměru	203
9.9	Hromadné propouštění	204
9.10	Součinnost zástupců zaměstnanců při rozvazování pracovního poměru	205
9.10.1	Spolurozhodování	206
9.10.2	Projednání	206
9.10.3	Seznámení	206
9.11	Plnění poskytovaná zaměstnavatelem při rozvázání pracovního poměru	207
9.11.1	Odstupné	207
9.11.2	Potvrzení o zaměstnání	209
9.11.3	Pracovní posudek	210

9.12	Neplatné rozvázání pracovního poměru.	210
9.12.1	Neplatné rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnavatele	210
9.12.2	Neplatné rozvázání pracovního poměru ze strany zaměstnance	211
9.12.3	Nicotné (zdánlivé) rozvázání pracovního poměru	212
10.	kapitola – Pracovní doba a doba odpočinku.	213
10.1	Obecně k právní úpravě pracovní doby a doby odpočinku	213
10.2	Základní pojmy v oblasti pracovní doby.	216
10.3	Stanovená týdenní pracovní doba	226
10.4	Rozvržení pracovní doby.	228
10.4.1	K oprávnění rozvrhovat pracovní dobu.	228
10.5	Pružné rozvržení pracovní doby	230
10.6	Konto pracovní doby	231
10.7	Práce přesčas	232
10.8	Pracovní pohotovost	234
10.9	Evidence pracovní doby	235
10.10	Pracovní doba v dopravě.	237
10.10.1	Pojetí doby odpočinku.	238
10.10.2	Přestávky v práci	238
10.11	Úvahy de lege ferenda	244
11.	kapitola – Dovolená	245
11.1	Vymezení institutu a základní pravidla	245
11.2	Druhy dovolené a jejich délka	246
11.2.1	Délka dovolené	247
11.2.2	Dovolená za kalendářní rok nebo její poměrná část	248
11.2.3	Dovolená za odpracované dny	248
11.2.4	Dotatková dovolená.	249
11.2.4.1	Dovolená nad rámec zákoníku práce.	249
11.3	Poskytování dovolené	250
11.4	Čerpání dovolené	251
11.5	Náhrada mzdy za dovolenou	254
11.6	Dovolená de lege ferenda	254
12.	kapitola – Odměňování	256
12.1	Pojem a funkce odměny za práci	256
12.1.1	Odměna za práci v historických souvislostech.	256
12.2	Funkce odměny za práci	258

12.3	Ochrana odměny za práci	259
12.4	Minimální mzda	259
12.5	Zaručená mzda	262
12.6	Splatnost a výplata odměny za práci	263
12.7	Srážky z příjmu z pracovněprávního vztahu	265
12.8	Mzda nebo plat při výkonu jiné práce	265
12.9	Základní principy zákonné úpravy odměny za práci	266
12.9.1	Rovnost v odměňování a zákaz diskriminace	266
12.9.2	Právní rozlišení pojmu mzda, plat a odměna z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	268
12.9.3	Mzda	269
12.9.4	Naturální mzda	275
12.9.5	Mzda při uplatnění konta pracovní doby	276
12.10	Plat	277
12.10.1	Platový výměr	278
12.10.2	Smluvní plat	278
12.10.3	Povinné složky platu	279
12.10.4	Platový tarif	279
12.10.5	Příplatek za vedení	280
12.10.6	Příplatek za noční práci	280
12.10.7	Příplatek za práci v sobotu a v neděli	281
12.10.8	Plat nebo náhradní volno za práci ve svátek	281
12.10.9	Plat nebo náhradní volno za práci přesčas	281
12.10.10	Příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí	282
12.10.11	Zvláštní příplatek	282
12.10.12	Příplatek za rozdělenou směnu	283
12.10.13	Příplatek za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah	283
12.10.14	Specializační příplatek pedagogického pracovníka	283
12.10.15	Fakultativní složky platu	284
12.10.16	Osobní příplatek	284
12.11	Odměna	284
12.12	Odměna z dohody	285
12.13	Odměna za pracovní pohotovost	285
13.	kapitola – Překážky v práci	287
13.1	Pojetí překážky v práci	287
13.2	Právní následky překážek v práci	287

13.3	Třídění překážek v práci	290
13.4	Překážky v práci na straně zaměstnance	291
13.4.1	Důležité osobní překážky v práci	292
13.4.2	Překážky na straně zaměstnance z důvodu obecného zájmu	301
13.4.3	Překážky v práci z důvodu školení, jiné formy přípravy nebo studia	304
13.5	Překážky v práci na straně zaměstnavatele	305
13.5.1	Prostoj	305
13.5.2	Přerušování práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy nebo živelní událostí	306
13.5.3	Jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele	306
14.	kapitola – Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	308
14.1	Obecně	308
14.2	Předcházení rizikům ohrožení života a zdraví při práci	309
14.3	Povinnosti zaměstnavatele v oblasti BOZP	318
14.4	Poskytování osobních ochranných prostředků v oblasti BOZP	320
14.5	Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání	321
14.6	Povinnosti zaměstnanců v oblasti BOZP	322
14.7	Pracovnílékařská péče	324
14.7.1	Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance	324
14.7.2	Pracovnílékařské prohlídky a další činnosti spadající do pracovnílékařských služeb	326
14.7.3	Pracovnílékařské posudky	328
14.8	Účast zaměstnanců na řešení otázek BOZP a státní kontrola	330
15.	kapitola – Náhrady výdajů poskytované zaměstnanci v souvislosti s výkonem práce	335
15.1	Východiska právní úpravy náhrad výdajů	336
15.2	Cestovní náhrady	338
15.2.1	Právo na cestovní náhrady	338
15.2.2	Povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance	340
15.3	Druhy cestovních náhrad	342
15.3.1	Náhrada jízdních výdajů	343
15.3.2	Náhrada jízdních výdajů k návštěvě člena rodiny	344
15.3.3	Náhrada výdajů za ubytování	345
15.3.4	Stravné a zahraniční stravné	346

15.3.5	Náhrada nutných vedlejších výdajů	348
16.	kapitola – Ochrana osobnostních práv a zákaz diskriminace v pracovním právu	350
16.1	Obecné aspekty ochrany osobnostních práv v pracovním právu	350
16.2	Zvláštní úprava ochrany osobních práv zaměstnance se zřetelem k ochraně majetkových práv zaměstnavatele	351
16.3	Aplikace soukromoprávní ochrany osobnosti v pracovním právu	356
16.4	Rozsah a obsah práva na ochranu osobnosti se zřetelem ke vztahům pracovněprávním	360
16.4.1	Život a zdraví.	361
16.4.2	Čest a důstojnost.	362
16.4.3	Soukromí	363
16.4.4	Jméno	363
16.4.5	Projevy osobní povahy.	365
16.4.6	Jiné statky občanským zákoníkem výslovně nevyjmenované.	365
16.5	Prostředky ochrany proti neoprávněným zásahům do práva na ochranu osobnosti	367
16.6	Zásada zákazu diskriminace a rovného zacházení a její promítnutí do ochrany práv zaměstnance.	368
17.	kapitola – Postavení zaměstnanců v nepodnikatelské sféře a veřejná služba	371
17.1	Obecně k postavení zaměstnanců v nepodnikatelské sféře a k veřejné službě	371
17.2	Služba státních zaměstnanců ve správních úřadech (státní služba) a právní poměry státních zaměstnanců.	372
17.2.1	Ústavněprávní rámec státní služby ve správních úřadech	372
17.2.2	Vývoj právní úpravy postavení státních zaměstnanců ve správních úřadech před rokem 2015.	375
17.2.3	K přijetí zákona o státní službě z roku 2014	379
17.2.4	Působnost zákona o státní službě.	381
17.2.4.1	Věcná působnost zákona o státní službě	381
17.2.4.2	Institucionální působnost zákona o státní službě	382

17.2.4.3	Osobní působnost zákona o státní službě	385
17.2.5	Základní principy fungování státní služby	389
17.2.5.1	Systemizace	389
17.2.5.2	Vznik služebního poměru státních zaměstnanců	389
17.2.5.3	Představení	391
17.2.5.4	Služební orgány	394
17.2.5.5	Právní poměry státních zaměstnanců	395
17.2.5.6	Skončení služebního poměru	399
17.3	Právní poměry úředníků územních samosprávných celků	400
17.4	Právní poměry příslušníků bezpečnostních sborů	401
17.5	Právní poměry vojáků z povolání	403
17.6	Právní poměry státních zástupců a soudců	405
17.6.1	Právní poměry státních zástupců	405
17.6.2	Právní poměry soudců	406
18.	kapitola – Odpovědnost v pracovním právu	409
18.1	Právní odpovědnost – obecné výklady	409
18.2	Pracovněprávní odpovědnost	410
18.3	Klasifikace pracovněprávní odpovědnosti	412
18.3.1	Hmotná odpovědnost	412
18.3.2	Jiná než hmotná odpovědnost	413
18.3.3	Odpovědnost realizovaná mimo účastníky pracovněprávního vztahu	414
18.4	Náhrada újmy	414
18.4.1	Obecné výklady	414
18.4.2	Povinnost zaměstnance k náhradě škody	418
18.4.3	Povinnost zaměstnavatele k náhradě škody	424
18.5	Možný vývoj právní úpravy pracovněprávní odpovědnosti	429
19.	kapitola – Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr	431
19.1	Charakteristika dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	432
19.2	Právní úprava dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	434
19.2.1	Dohoda o provedení práce	434
19.2.2	Dohoda o pracovní činnosti	435

20. kapitola – Zastupování zaměstnanců	437
20.1 Základní vymezení kolektivního pracovního práva a pojmové vymezení zastoupení zaměstnanců	437
20.2 Mezinárodněprávní prameny práva ve vztahu k zastoupení práv zaměstnanců	440
20.3 Garance záruky odborových práv v České republice	446
20.4 Subjekty zastupování práv zaměstnanců	448
20.4.1 Odborové organizace	449
20.4.2 Pluralita odborových organizací	453
20.5 Rady zaměstnanců	455
20.6 Zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	457
20.7 Evropské rady zaměstnanců	458
20.8 Realizace práv zástupců zaměstnanců	459
20.8.1 Právo kolektivně vyjednávat	459
20.8.2 Právo na informace a projednání	459
20.8.3 Právo spolurozhodování se zaměstnavatelem	463
20.8.4 Právo rozhodování	466
20.8.5 Právo kontroly nad dodržováním pracovněprávních předpisů	467
20.8.6 Právo kontroly v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	468
20.8.7 Právo účasti v legislativním procesu	469
20.8.8 Právo na zajištění podmínek pro činnost zástupců zaměstnanců	470
21. kapitola – Kolektivní vyjednávání	471
21.1 Pojmové vymezení sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání	471
21.2 Účastníci (subjekty) sociálního dialogu a tripartita	473
21.2.1 Stát	474
21.3 Odbory a jejich organizace	477
21.4 Zaměstnavatelé a jejich organizace	480
21.5 Kolektivní smlouvy a jejich obsah	483
21.6 Platnost, účinnost a závaznost kolektivních smluv	487
21.7 Druhy kolektivních smluv	491
21.8 Proces kolektivního vyjednávání	495
21.8.1 Úvodem k zákonu o kolektivním vyjednávání	495
21.9 Postup při uzavírání kolektivních smluv	496

21.10 Kolektivní spory	497
21.11 Stávka ve sporu o uzavření kolektivní smlouvy	500
21.12 Výluka	503
21.13 Úvahy de lege ferenda společně ke kapitole Zastupování práv zaměstnanců a kapitole Sociální dialog a kolektivní vyjednávání	505
22. kapitola – Zaměstnanost	507
22.1 Vymezení pojmů	507
22.2 Zaměstnanost jako kategorie práva	509
22.3 Zaměstnanost v kontextu mezinárodního práva	511
22.4 Služby zaměstnanosti	515
22.5 Historie právní úpravy zaměstnanosti v České republice	516
22.6 Státní politika zaměstnanosti v České republice	519
22.7 Právo na zaměstnání	521
22.8 Rovné zacházení a zákaz diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání	524
22.9 Zprostředkování zaměstnání	525
22.10 Uchazeč o zaměstnání, jeho práva a povinnosti	527
22.11 Dávky v nezaměstnanosti	530
22.12 Zaměstnávání osob se zdravotním postižením	532
22.13 Zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí	535
22.14 Aktivní politika zaměstnanosti	537
23. kapitola – Kontrolní činnost	541
23.1 Kontrolní činnost inspekce práce	542
23.2 Kontrolní činnost úřadů práce	543
23.3 Právní rámec provádění kontrolní činnosti	543
23.4 Přestupky a správní delikty	546
Summary	548
Literatura	549
O autorech	557
Věcný rejstřík	562